

את אשר אסרת התרתי

מ. גוטליב

בשעה שנעצו ציפורניו של החזיר בחומות העיר הזדעזעה הארץ ת"ק פרסה על ת"ק פרסה. בנוהל שבועות אם מתעורר איזה חשש על השוחט שמא אינו כל כך זהיר במצוות, אף על פי ששוחט כדת וכדין אין סומכין עליו, ואם הלילה מתגלה איזשהו חשש בנוגע לשחיטתו מיד מזעזעים את כל הקהילה והוא נקרא לבירור. והיה אם אכן נודע הדבר כי נעשתה התועבה הזאת בישראל להסתיר את החשש והשאלה שנתגלתה והבשר שווק לציבור כגלגל כשר בשעה שטרפה היתה, היו כולם גועים בבכי ומכריזים צום ותפילה והשוחט או מאכיל הטריות שהכשיר בדון או מכר את בשר הפיגולים העומד על עמוד הקלון וכל מי שעבר שפך עליו את כאבו וחמתו על שבגלו נטמטמו מוחותיהם ולבם של בית ישראל.

מאכיל הטריות שהזדקן וצפה את העתיד במדור השביעי בשאול, או שנשאו לבו לתקן את נשמתו ומשו, היה רץ מיד אל רבני העיר וצדיקיה כדי שיסדרו לו סדר תשובה. הלה היה מהלך בצדי דרכים, מבטו סוקר את פני הקרקע לא יותר מכדי שתי פסיעות; ערות גבותיו ועמפיו נשרו מבכי ושיי ניו הצחיבו מצום; אצבעותיו הגרמיות ועורו היבש שכיסו על העדר בשר בגופו העידו על צומותו ושיגופיו; מקומו על ספסל העץ אשר מאחורי התנור, תמיד מיושב היה; הוא מקדים לבוא לבית הכנסת ומאחר לצאת; ספר התהילים הקטן לא מש מידו; דמעותיו היו מחלחלות ושוברות לב. לא רק לבו הזדכך והוטהר, אלא כל אוכלי השקף, שמתחילה השתיקו אתם מצפונם בשופכם את ריבם וטמטמו מוחם על ראש מאכיל הטריות, החלו לחוש את חומרת עברם. בכיותיו ומראו של מאכילם עוררו את האוכלים לשוב אף הם בתשובה שלימה. רבים היו שבים למקורם מתוך התבוננות בבעל התשובה, שביקש לשאת במשרה רמה של מכשיר ושו"ב כדי להרוויח כספים, במחיר האכלת יהודים בשטר פיגולים. עד כדי כך היתה רגישותם של יתור דים לנושא הכשרות, שכל פסול או חשש פסול שיצאה על שוחט מיד היו בדקין ומבררים וראשונה לכל היו מפקחים למכור הבשר במקולין. אף פעם לא קרה שמאכילי טריות ואיסורי דאורייתא ומשיכו לשאת בתפקידם כקצבים ובודאי שלא כשופ"ם. מי מלל או פולל, לחשוב על מי שאחראי להאכלת הלב שימשיך בתפקידו כרב המכשיר. על כגון דא לא נשמע כלל מיום עלות ישראל מארץ מצרים.

שומר נפשו, כשהם נתונים להשגחתו של אותו יורש ההומך עולמות לבל יתוקן החטא שבאכילת הלב שאינו מנוקל. בלי להיכנס למטמטי סרק בענייני הניקור, שלפי הודאת חברי ההתאחדות אף אחד מהם אינו בקי בנושא ורובם אינם יודעים כלל מה זאת, עצם המחשבה שרבות יהודים נטמטמו משך שנים באיסורי דאורייתא, מתוך הסתמכות על הכשרם של חברי ההתאחדות, מסמרות שער ראש.

כאשר באים אנשים מומחים ומתריעים על מצב הניקור באר"ב היה מקום לבדוק לדון ולהחליט בדבר. זאת כאשר מי מבין הבודקים הדנים או המחליטים יודעים על מה מדובר, וכשאינו איש מהם ידע, היה מקום להפסיק מיד את ההפקרות שבניקור בלתי מבוקר, שלכל הדעות גורמות להשאת הלב בבושר שנתת הכשרם ולאחר נקיטת כל הצעדים הדרושים לבל יאכלו בני ישראל הלב אפילו כזית אחד מתייעצים במאמץ חכם ומעמידים רבנים ומנקדים שילמדו את הנושא.

לא כן עשו מכשירי החלב דאורייתא. אלו לא אבו לשמוע בעצת חבריהם בהתאחדו? ולא טננו להם אפילו לומר את דברם, באסיפה שהוקלטה במלואה שומעים את הדין הפראי, שדן כל העת בעצת מה יאמרו, ומי הם שהפיצו וגילו את דבר הפירצה ומה לעשות כדי להשיג תיק את המבקרים. בכך, ובכמה דברי הבל על מכתב זה או אחר, ששלח זה או אחר, בטאריך זה או אחר, הסיטו את הנושא לאפיק עדתי כאילו יש כאן ויכוח בין אונגריא ומאראקאש, כאשר המכ"ש יר צווח ככרוכיא שרוצים להנהיג בויליאמסבורג ההונגריה מנהגי הסמ"ר דים ממרוקו הירושלמית.

הויכוח נמשך ונמשך ולא נאמרה מלה אחת של חזרה בתשובה חוץ מדברי אחד הרבנים כי מה שהיה היה והשאלה העיקרית צריכה להיות על העתיד המיידי. שאלו זו נותרה תליה מאיר כי המכשיר רצה להתגונן דווקא על העבר, כי אם יודה שיש מה לתקן בעתיד, הרי זה אומר כי הוא חטא בעבר ובכך אין כוונתו להקנות, הוא חושש למצוא את עצמו מאחורי התנור כמא"כילי הטריות מקדמת דנא.

אך דא עקב, כי מאחורי התנור יושב בים רק אלו שעזבו דרכם וחזורים בתשובה משא"כ אלו שאינם חשים כלל בכובד אחראיתם ובמעשיהם הרעים. הללו פונים עורך לכל המטרחה וממשיכים במרעם. עיקר הצרה הוא שמי שאכלו טריות וצבילות הלב ודם משך שנים כה רבות מוחותיהם ולבם

בשאלה האם בהמה שנשחטה בשתי הסימנים כשרה או טריפה מותרת או אסורה כמובן שהרב התיר וענה על השאלה כפי שנשאלה, כך עשו אלו שהציגו את השאלה בצלע השנים עשר או השלשה עשר. אוכלים הלב ממש ומתדיינים על צלעות.

הפלא הוא, שיהיו ויהיו צעירים ומבוגרים מתדרדרים בעוה"ר אל שאול תחתיות, מבלי להוריד מעליהם אפילו את הלבוש החרדי! הפלא הוא, שכבר מזמן אין סימני הטהרה שבטלמים מעידים על ישר ונאמנות במשא ומתן בחוגים אלה! כל נער יודע כי אם המצא תמצא הגניבה בידו של בעל שטריימל וגרביים לבנות באייליאמסבורג אין זה הידוש כלל. הפלא הוא, שבתי ודייני שבזויליאמסבורג מלאים בעדויות ופסקי דין, שלמשמע אונם תדאב כל נפש היפה! הפלא הוא, שויליאמסבורג הסט"מראת שונה מכל ריכוזי היהדות החרדית, הן בהתנהגות הבנים והבנות והן בהילוכם של האברכים וזמן בבני הבית בשורות האיוב הרחוקות. המוגיות במשם, כשמתפטמים בבושר טריות ובאכילת הלב, אין פלא, שכך הם התנאות.

הציבור הויליאמסבורגי הוא בבחינת שוגג, כל זמן שיכול היה לומר לא ידענו כי שופטי סדום הם מכשירי בשרנו וקציני עמורה משגיחים על קצבנו. הקצבים יוכלו לנקות ידיהם כל עוד יאמרו כי הם יודעים את המלאכה יותר טוב מהרבנים, ועל הציבור להסתגל על יושרם, כי התכוננו לנוח כמנהג הקצבים הקדמונים, וכי תתיכות החלב שנשרכו לצלעות הן לפי מנהג המקום; חברי ההתאחדות יוכלו לנקות ידיהם כשיאמרו לא ידענו כי המנקרים לא נקרו והרבנים לא השיגו, אך משנדע הדבר התרענו והפכנו עולמות עד שהדבר בא על תיקונו וכולנו כאחד קבלנו עלינו דרך תשובה כראוי וכיאות והכרזנו על יום צום תפילה לאל טוב ושלח שירחם עלינו ויצילנו ממכשולים ומכשולות, והאחרים אבזו מאמנותם, התפטרו מתפקידם לבשו שחורים והתעטפו שחורים והלכו למקום שאין מכ"רים אותם ויעשו מה שלבם הפך.

לא כן קרה. הציבור אמנם מחכה לדעת מה יצא בדינם ורובם הפסיקו לקנות במוקלין הסטמרי, אך לא כן לקצבים ובודאי שלא חברי ההתאחדות. דות, גם הרבנים שהציגו לתיקון מיידי, עוד מלמגי שילמדו רבנים ומנקדים את ההלכות והמקצוע, כדי שמוכרן ולהאב נגלל מאיסורים, הושתקו וטלמו דום.

מישהו מסכים שימכרו לו אתרוג פסול שהורד ממנו הפיטס או אפילו היה קונה אתרוג שאינו מהודר. האם אחר נאטקלי, החלב היה מסכים לאכול דברי מתיקה או ח"ו להיכשל בשתיית מי סודה שאין עליהם חתמת הק"ק דסטמרי. והנה כאשר מתגלים דברים כאלה אין איש שם על לב.

האמת היא שהציבור באר"ב כלל לא עבר על סדר היום בנושא. לא לחינם נדרשו ראשי ההתאחדות להתכנס ולדון איך להשתיק את הנושא ואחידים מהם אף בקשו לתקן את הפירצה הנוראה. אולם, לא כן המתירים את האיסור והאוסרים את המותר. אלו שאסרו את המותר מתוך אינטרס כספי או אחר, והחדירו במוחם של אנשי קהילתם כי מוצריהם של פלוני וסוריה למרות שמות רים היו, אלא שלא עמד בתשלומים נאותים או בכיכיים המתאימים, אהם אלו מגיעים לכדי התרת האיסור מתוך אותו אינטרס, וכאשר האיסור הופך למותר הם נאבקים נגד כל מי שמציג את האיסור ואת החלב בפני כל. בצד כל אלו עומדים האנשים הפשוטים שיתורעים כי המותר אסור ובאותה מדה מתייחסים לאיסור שהותר ומכאן הם מגיעים מחד מאוד להתרה עצמית של איסורים כמו בהמה שנתפטמה באיסור כל ימי חייה כך נאטקליהם אנשים שגב פטמו באיסורים, לא להגם הם שותפים, כי הפתפטום באיסור אסור. בהמה שנתפטמה כל חייה באיסור אסורה שאין מה שיתיר אותה, אם בהמה כך מה דינו של אדם שנתפטם כל ימיו באיסור? את התשובה לכך אנו מקבלים בהתנהגותם היומיומית של המקטנים בעוברי עבירה ואתמהגים כמותם.

היהדות החרדית באר"ב הודאנת את מצב הכשרות בכלל וענין החלב במרט תמשיך בודאי להתעורר ולהביט מסביב הנעשו במערכת הכשרות באר"ב, כלפי כל הסימנים יתחללו בה בע"ה שינויים מרחיקי לכת עקב הגילויים האחרונים שנעשה בשקת. התעוררות זו מעידה כי לא אלמן ישראל ולמרות האיומים ההפחדות והטרור קמים יהודי ויליאמסבורג ושואלים דורשים האם כסודם היינו כעמורה דמינו. מכאן גם התקוה כי תופסק ההפקרות בעניני כשרות ומאכילי טריות יבאנו על מקומם הראוי.